

Поради батькам дітей з особливими освітніми потребами на тему: “Декілька правил для підтримки безконфліктної дисципліни в сім’ї”

Дисципліна повинна базуватися лише на добрих стосунках батьків з дитиною та прояву любові до дитини. Лише в атмосфері любові можна налагодити безконфліктну дисципліну, лише через прийняття дитини можна відчувати переживання, які стоять за поведінкою або словами дитини. Без уміння враховувати емоції і переживання, інтереси і потреби дитини та свої власні, батьки не можуть налагодити дисципліну.

Психолог Ю.Гіппенрейтер у своїй роботі «Спілкуватися з дитиною. Як?» підкреслює, що дітям не тільки потрібен порядок і правила поведінки, вони хочуть і чекають їх. Це робить їх життя зрозумілим і передбачуваним, організованим, дає відчуття безпеки, діти починають розуміти причинно-наслідкові зв'язки. Діти інтуїтивно відчують, що за батьківськими «не можна» ховається турбота про них.

О.Романчук підкреслює, що суть дисципліни не у застосуванні покарань, не у підкоренні дитини, а у її навчанні, що все у цьому світі має свої наслідки і що, вибираючи певні дії, ми вибираємо наслідки. Тому

ми говоримо про дисципліну як про вияв любові батьків до дитини, бажання навчити розуміти свою поведінку, її причини та наслідки, навчити керувати собою, своїм життям.

З цією метою батьки встановлюють для дитини правила, пояснюють суть цих правил, наслідки їх дотримання чи порушення. Дитині важливо пояснити причинно-наслідкові

зв'язки, які існують у стосунках людей один з одним, правила соціального функціонування. Основне – дати дитині зрозуміти, що «правила вироблені для твого добра і для добра інших».

Психолог Ю.Гіппенрейтер зазначає, що насправді діти повстають не проти самих правил, а проти способів їх «впровадження», проти силових прийомів, які пригнічують особистість дитини.

Є психологічні поради, які допомагають налагодити і підтримувати в сім'ї безконфліктну дисципліну:

- 1. Правила (обмеження, вимоги, заборони) обов'язково повинні бути в житті дитини;**
- 2. Правил (обмежень, вимог, заборон) повинно бути не багато і вони мають бути гнучкими;**

3. Батьківські вимоги не повинні вступати в протиріччя з основними і важливими для розвитку дитини потребами в активності (дитина потребує руху для нормального фізичного розвитку), пізнанні (дитина потребує розбирати, ламати речі, досліджувати нове для неї), свободі вибору (дитина має право на вибір їжі, іграшок, відпочинку тощо для розвитку її як особистості);

4. Правила (вимоги, заборони) повинні бути погоджені між батьками, між членами усієї родини. Батькам у власній поведінці важливо дотримуватися тих правил (заборон), які вимагаються від дитини. Дитина більше наслідує поведінку батьків, ніж слухає слова. Тому слова і дії батьків мають бути

єдині. Також важлива послідовність у дотриманні правил, якщо два дні поспіль дитині дозволялося лягати спати об одинадцятій годині, то на третій день дуже важко пояснити, чому важливо лягати о десятій.

5. Правило, дотримання якого батьки вимагають від дитини, важливо висловлювати в пояснювальній формі, а не через докори, обзивання, приниження. Наприклад, «Кривляння – це прояв неповаги до людей» замість «Ти що глухий? Скільки разів тобі казати, щоб ти не кривлявся!»; «Сірниками не грають» замість «Не смій грати сірниками!»; «Цукерки їдять після обіду» замість: «Зараз же поклади

цукерку назад, неслух!»; «Хвіст у кішки не для того, щоб за нього тягнули», замість: «Перестань мучити кішку, а якби тебе так за ногу тягли, тобі б приємно було?!». Причина будь-якої заборони має бути пояснена дитини. В кожному випадку спокійно пояснити, чим викликана Ваша вимога та обов'язково підкреслити, що саме залишається дитині для її вільного вибору. Інтонація, в якій висловлюється заборона має бути дружньо-роз'яснювальною, а не наказовою.

6. Дисциплінарний наслідок (або покарання) щодо вчинку дитини може бути:

- 1) час «посидіти і подумати» щодо поведінки дитини та її наслідків, обговорення та роз'яснення ситуації батьками;
- 2) логічний, природний наслідок поведінки дитини, що виходить з самої ситуації («ти не пригостила Миколу цукерками, тому він не хоче тобі давати свій велосипед», «ти не хочеш прибирати у кімнаті, тоді і я можу сказати, що не хочу їхати у зоопарк»).

Дисциплінарний наслідок ніколи не повинен бути принизливим, жорстоким, не повинен моделювати небажану для самої дитини поведінку (фізична чи вербальна агресія).

Не можна карати дитину позбавленням любові чи погрозами віддати в інтернат, циганам, тощо – дисциплінарний акт ніяк не повинен бути загрозою стосункам між батьками і дитиною, він стосується лише поведінки дитини. Батьківсько-дитячі стосунки мають

базуватися не на страху – слухаюся, бо боюся, а на любові – бажанні дитини не засмучувати рідних своїми негативними вчинками. Головне – мати довірливі стосунки з дитиною. Дисциплінарний наслідок не повинен позбавляти дитину базових речей (їжі, турботи, захисту, любові) – він не повинен порушувати задоволення базових потреб дитини, бо це шкодить її нормальному психічному розвитку.

